

ÎNCHEIERE

22 mai 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Educației,
Culturii și Cercetării al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul
Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova împotriva FPC „Sanrado”
Societate cu Răspundere Limitată, intervenient accesoriu Teatrul Dramatic de Stat
pentru Tineret „С улицы Роз” privind încasarea prejudiciului material și a
penalității contractuale,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 07 iulie 2017, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii
Moldova a depus cerere de chemare în judecată împotriva FPC „Sanrado”
Societate cu Răspundere Limitată (în continuare FPC „Sanrado” SRL),
intervenient accesoriu Teatrul dramatic de Stat pentru Tineret „С улицы Роз”
privind încasarea prejudiciului material în sumă de 252 884,28 de lei, penalității
contractuale în mărime de 45519,17 lei, cât și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 13 noiembrie 2014, între părți a fost
semnat contractul de antrepriză nr. 239/14 privind achiziția prin licitație publică a
lucrărilor de reconstrucție a clădirii din bd.Cuza-Vodă, mun.Chișinău pentru
Teatrul Dramatic de Stat pentru Tineret „С улицы Роз”. Potrivit prevederilor
pct.2.1 al acestui contract, FPC „Sanrado” SRL s-a obligat să execute lucrările de
reconstrucție în conformitate cu prevederile proiectului tehnic, cu detaliile de
execuție și prescripțiile tehnice în vigoare.

Durata și graficul de executare a lucrărilor contractante au fost convenite în
specificația anexei nr.1 al contractului și acordul adițional nr. 239/14, conform
căroră în anul 2014 urmau a fi demarate următoarele lucrări: executarea și
montarea ferestrelor; executarea și montarea vitraliilor; executarea lucrărilor

suplimentare la carcasă și pereți; executarea lucrărilor suplimentare ale acoperișului.

A menționat că potrivit prevederilor contractuale la 26 noiembrie 2014 a achitat un avans în sumă de 252 884,28 de lei pîrîtului, pentru inițierea lucrărilor specificate supra. Contrar prevederilor contractuale și înțelegerii avute între părți, pîrîtul nu și-a onorat obligațiile contractuale și nu a executat lucrările de construcție corespunzător specificațiilor.

A susținut că în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, a înaintat către pîrît la 17 martie 2017 reclamația cu nr. 09-09/272, prin care a solicitat executarea lucrărilor de reconstrucție a clădirii sau restituirea sumelor de bani avansate. Dar pînă în prezent lucrările solicitate nu au fost executate și nici nu au fost rambursate sumele bănești achitate cu titlu de avans.

La data de 03 mai 2017 în conformitate cu prevederile pct.13.2 lit.b) al contractului de antrepriză, a înaintat către pîrît un aviz de reziliere a contractului, în legătură cu faptul că ultimul nu a început lucrările fără un motiv nejustificat. A susținut că a mai solicitat repetat restituirea sumei bănești avansate în mărime de 252 884,28 de lei, dar aceasta n-a fost restituită. În aceste circumstanțe, avînd în vedere că potrivit prevederilor contractuale pîrîtul urma să execute o serie de lucrări, obligație ce în opinia sa nu a fost îndeplinită în modul corespunzător, consideră că este în drept să calculeze pentru această perioadă penalități contractuale.

Prin hotărârea din 05 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova împotriva FPC „Sanrado” Societate cu Răspundere Limitată, intervenient accesoriu Teatrul Dramatic de Stat pentru Tineret „С улицы Роз” privind încasarea prejudiciului material și a penalității contractuale, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 05 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Biucani.

Pentru a decide astfel, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a stabilit ca fiind neîntemeiate pretențiile Ministerului Educației, Culturii și Cercetării privind încasarea de la FPC „Sanrado” SRL a sumei de 252 884,28 de lei achitate cu titlu de avans, ca motiv al neexecutării obligațiilor contractuale, or, precum a fost stabilit din materialele cauzei, demararea defectuoasă și necorespunzătoare a procesului de executare a lucrărilor de construcție, se datorează în mare parte inacțiunilor Ministerului Educației, Culturii și Cercetării ce ține de finanțarea lucrărilor conform contractului de antrepriză nr. 239/14 din 13 noiembrie 2014, și nu pot fi puse pe seama FPC „Sanrado” SRL. Mai mult, faptul că Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a solicitat rezilierea contractului, nu constituie temei de rambursare a sumelor achitate or, conform art. 747 alin. (1) Cod civil rezilierea produce efecte numai pentru viitor și nu desființează efectele ce s-au produs anterior ei.

Cu toate acestea, precum a fost stabilit din materialele cauzei, executarea necorespunzătoare, în volum deplin a lucrărilor de construcție, se datorează lipsei finanțării acestor lucrări, de către partea care le-a contractat – Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, motiv pentru care, prima instanță legal și întemeiat a respins

solicitarea privind încasarea penalităților.

A constatat că, pe lângă faptul că argumentele apelantului nu se referă la încălcarea esențială de către prima instanță a unor prevederi legale, apelul declarat nu conține careva argumente noi și întemeiate, în urma cărora s-ar constata netemeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu împrejurările cauzei, în apel fiind indicate aceleași argumente care se referă la circumstanțele de fapt și normele de drept care au fost invocate în prima instanță și cărora prima instanță le-a dat apreciere corectă.

A menționat că prima instanță a examinat pricina, în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, desfășurând examinarea litigiului pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale.

La 14 februarie 2019 Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 05 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, solicitând casarea integrală a actelor judecătorești contestate cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea recursului a indicat dezacordul cu soluția instanțelor ierarhic inferioare și a menționat că la adoptarea deciziei instanța de apel nu a aplicat legea care urma a fi aplicată și a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

A susținut că instanțele judecătorești inferioare nu au dat apreciere cuvenită înscrisurilor. Astfel, examinând superficial cauza nu au adus o motivare suficientă fapt pentru care a încălcat dreptul recurentei la o hotărâre motivată or, dreptul la un proces echitabil al justițiabilului presupune inclusiv dreptul acestuia de a fi auzit și de a primi o hotărâre motivată.

A indicat că la emiterea hotărârii, instanța de fond și de apel nu au expus în motivare răspunsul la argumentele formulate în cererea de chemare în judecată și de apel, încălcând în acest sens legea și principiile de bază ale unui proces echitabil.

A menționat că în cadrul examinării cauzei de către recurent au fost aduse o serie de argumente ce țin de încălcările admise de către FPC „Sanrado” SRL în procesul executării contractului de antrepriză, momente ce au fost lăsate fără atenție de către instanțele de judecată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces conform scrisorii de însoțire la 09 ianuarie 2019 (f.d. 189).

Astfel, recursul declarat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova la 14 februarie 2019 se consideră a fi depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor

invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursurile declarate nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74). De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag.45 sau *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.

În conformitate cu art.art. 270, 433 lit.a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh